

Желязко е най- обикновена любовна драма между хайдутин и годеницата му. Но под това "ежедневие" прозира ясен контекст, който е определящ в процеса на остойноставяне на конкретната случка и вписването ѝ в местната история. Колизията е именно в невъзможността на такива отношения заради различния статус на участниците в тях. Съдбата на хайдутин е предопределена- той може да е хайдутин и нищо друго. Тази му предопределеност го "отвежда" на друго ниво в общественото устройство, или по- точно, извън него- хайдутин къща не върти. И съвсем логично Желязко остава там- "останал в четата хайдутин", след като отмищава за наранената си чест. Хайдутинът принадлежи към хайдушкия социум, което определя и позицията му на извънзаконник. А съхраненото и предавано знание за конкретната случка и личност в с. Жеравна е категоричен показател за значимостта им във фолклорното съзнание, което ги прави неразделна част от местната фолклорна история, а също и от селищната история.

Често пъти местни хайдути, които действат сами, не са в дружина или пък никога не са хайдушки водачи са наричани в местната фолклорна история ВОЙ-ВОДА. Войводата във фолклорното съзнание е високият персонаж, чрез който се съизмерва личностната значимост. Това може би е и в основата на иновизираната митологична представа (не без идеологически заряд) за стоте сливенски войводи.

Във всички случаи, според статута на хайдутството, войводата е водач на дружина, за която може да се допусне (не без основание), че във фолклорната история се осмисля в аспектите на етническо воинство. Именно заради това знанието за местните хайдути се възпроизвежда чрез участието им в хайдушка дружина или като нейни водачи. Най- често срещаната повествователна формула в преданията е: "Разказва се, че по тези места е ходил (бродил)... името на войводата, хайдутин)", след което се обяснява наименованието на местност, свързана с него- Богданово кладенче край с. Ичера (№53)- там Богдан войвода взема със себе си в дружината красива мома, отишла за вода на това кладенче. Или "Тука върлувал Лефтер войвода", за който става ясно, че е от по- късните хайдути (разбойници), спрял влака за Турция близо до Бургас, като се посочват поименно ятаците му.

Хайдушките топоними са основния градеж на хайдушката "география" и най- често те активират разказите за хайдути. Нерядко чрез местното фолклорно знание, се осмислят общоетнически фолклорни мотиви като за осмисляне на конкретни хайдушки топоними. В предание за местността Гробовете край гр. Шивачево се разказва за Амазов гроб- на Амаз войвода, за неговия зъл характер и драмата между него и сватба, за избитите сватбари, булка и годеник от незачетения войвода и възмездиято, което получава от своята дружина и от